

KESKKONNAAMET

Transpordiamet

Teie 02.04.2026 nr 8-5/26/5649-1

Meie 05.05.2026 nr 6-3/26/6460-2

Seisukoht Riigitee 23136 Pringi–Restu tee km 9,159 asuva Restu silla eelprojektiga kavandatavate tegevuste keskkonnamõju hindamise aruande kohta

Teavitasite 06.04.–05.05.2026 toimuvast riigitee 23136 Pringi–Restu tee km 9,159 asuva Restu silla eelprojektiga kavandatavate tegevuste keskkonnamõju hindamise (KMH) aruande avalikust väljapanekust.

Keskkonnaamet esitab KMH aruande kohta järgnevad märkused:

1. Eelprojekti ja KMH seos

KMH aruanne tugineb eelprojektile¹, mida koostatakse samaaegselt KMH menetlusega².

Keskkonnaameti hinnangul ei ole eelprojekti materjalid esitatud sellisel kujul, mis võimaldaks hinnata kavandatud lahenduse põhjalikkust. Samuti ei ole selge, kas KMH aruande järeldused põhinevad parimal tehnilisel lahendusel.

2. Alternatiivide käsitus ja kohtupraktikaga arvestamine

Tallinna Ringkonnakohus nõustus Tallinna Halduskohtu 13.10.2021 otsusega 26.08.2022 otsuses (nr 3-20-1993), et projekteerimistingimustega ei ole keskkonnamõjusid ega paisjärve saatust lõplikult otsustatud ning kõik olulised küsimused tuleb selgitada KMH käigus, sealhulgas erinevate lahendusvariantide võrdlus. Tallinna Haldusohus pidas vajalikuks kaaluda mitut sisulist alternatiivi (*alternatiividena tuleb kaaluda vähemalt nelja võimalust: 1) 0-alternatiiv, kus olukord jääb samaks; 2) vastustaja poolt pakutud esialgne lahendus, kus eemaldatakse kõik paisurajatised ja rajatakse uus sild; 3) uue silla rajamine ja paisurajatiste säilitamine olemasoleval kujul; 4) uue silla rajamine koos või lahus paisurajatiste rekonstrueerimisest ja kalapääsu rajamisest*).

KMH programm sätestas, et keskkonnamõju hindamise eesmärk on anda teavet sobivaima

¹ Markelin Project OÜ töö nr P25001 „Riigitee nr 23136 Pringi-Restu km 9,159 asuva Restu silla eelprojekt“ Tallinn 2025

² Dokumentatsioonide teostamise aluseks on riigihange nr 287286 (hankeleping sõlmitud 20.02.2025)
Roheline 64 / 80010 Pärnu linn/ Tel 662 5999 / e-post: info@keskkonnaamet.ee / www.keskkonnaamet.ee /
Registrikood 70008658

lahendusvariandi valikuks, mis eeldab erinevate alternatiivide olemasolu ja nende võrdlevat hindamist. Keskkonnaamet möönab, et KMH programmi käigus (ptk 3) käsitleti mitmed võimalikke lahendusvariante ebareaalsete alternatiividena ning on jäetud KMH aruandes seega sisulisest hindamisest välja. Seega põhinevad KMH aruande järeldused ühe eelistatud lahenduse hindamisel, mitte mitme alternatiivi kaalumisel.

Lisaks ei ole KMH aruandes käsitletud paisjärve ala korrastamise lahendust sisuliselt, vaid on märgitud, et vastav projekt koostatakse vajadusel põhiprojekti raames eraldi menetlusena. Selline lähenemine ei ole kooskõlas KMH eesmärgiga, kuna olulised keskkonnamõjud (sh setete käitlemine, jõesärgi kujunemine ja elupaikade muutused) jäävad hindamata enne otsuse tegemist. Sellest tulenevalt ei ole võimalik hinnata kavandatava tegevuse tegelikke keskkonnamõjusid tervikuna ning tekib oht, et edasistes menetlustes võib tekkida vajadus keskkonnamõjude uueks hindamiseks KeHJS tähenduses.

3. Setete käsitus ja Keskkonnaameti varasemad märkused

Keskkonnaamet märkis oma 15.09.2025 kirjas nr 6-3/25/1774 KMH programmi kohta muulhulgas järgmist:

1. KMH käigus tuleb läbi viia paisjärve sette mahu uuring ning leida võimalikud lahendid (alternatiivid) sette paisjärvest eemaldamiseks, sh kuidas veehoidla põhjas oleva sette hulka enne vee allalaskmist vähendatakse nõnda, et ta allavoolu ei kanduks.
2. KMH käigus tuleb hinnata kavandatava Väike-Emajõe särgi kujundamise ning vajadusel kindlustamise alternatiive.

Neid punkte ei ole KMH aruandes analüüsitud. Transpordiamet vastas 20.10.2025 kirjas nr 8-5/25/13472-5, et settemahu hinnang tehakse eelkõige riskitsoonides ning detailsemad lahendused töötatakse välja hilisemates etappides.

KMH aruandes on see lähenemine realiseerunud: settemahu hinnang on küll esitatud ning kirjeldatud on üldine eemaldamise põhimõte (etapiviisiline veetaseme alandamine), kuid konkreetseid alternatiivseid lahendusi ega selgeid meetmeid sette allavoolu kandumise vältimiseks ei ole sisuliselt välja töötatud. Seetõttu on täidetud nõue formaalselt, kuid mitte sisuliselt.

Lisaks, kuigi Vesiaed OÜ töö³ sisaldab lähteandmeid (pikiprofiilid, ristlõiked, hüdraulilised arvutused), ei ole KMH aruandes esitatud paisjärve setete kogumahu terviklikku hinnangut ega analüüsi setete mobiliseerumise, allakande ja ladestumise kohta. Sellest tulenevalt ei ole võimalik hinnata setete tegelikku mõju jõesärgile ega keskkonnale.

4. Veetaseme alandamine ja selle mõju

KMH aruanne lähtub sellest, et veetaset tuleb alandada aeglaselt ning viitab veeseadusest tulenevale maksimaalsele kiirusele 0,3 m ööpäevas (KMH aruanne ptk 6), kuid ei käsitlen seda määra sisuliselt ega võrdle erinevaid alandamisrežiime. Aruandes puudub analüüs selle kohta, kas näiteks aeglasem alandamine võiks vähendada setete allakannet ning seega ka olulist keskkonnamõju.

³ Riigitee 23136 Pringi–Restu km 9,159 asuva Restu silla eelprojekti koostamine. Hüdroloogilised ja hüdraulilised arvutused. Vesiaed OÜ töö nr VA2501, 2025. Joonised AA-6-01, AA-6-02, AA-6-03

Samuti ei ole hinnatud veetaseme alandamise tegelikku kestust, selle mõju setete liikumisele ega elustikule ning puudub selge seos alandamise kiiruse ja keskkonnamõju vahel. Arvestades, et paisjärves võib esineda märkimisväärne setete hulk, ei ole põhjendatud järeldus, et kuni 0,3 m³ ööpäevas alandamine on keskkonnamõju seisukohalt piisav lahendus.

5. Jõesängi kujunemine ja setete liikumine

KMH-s on kirjeldatud, et paisutuse likvideerimisel kujuneb endisest paisjärvest laialivalguv lammiala, kus suurvee ajal jaguneb jõevool mitmeks haruks ning osa veest liigub väljaspool taastatavat põhijõesängi (KMH aruanne ptk 5). Selline olukord tähendab voolukiiruse vähenemist ja setete ladestumise suurenemist, mille tulemusena võib kaevatud säng aja jooksul uuesti täituda.

Kuigi protsessi on kirjeldatud, ei ole selle mõju ulatust ja tagajärgi piisavalt analüüsitud, mistõttu jääb ebaselgeks lahenduse pikaajaline toimivus ning võimalik vajadus edasisteks sekkumisteks.

Täiendavalt nähtub Vesiaed OÜ tööst⁴, et paisjärve alale kujuneva jõesängi asukoht on määratud üksnes indikatiivselt ning kujundatava ja settest puhastatava sängi täpne paiknemine tuleb täpsustada tööde käigus. Samas kirjeldatakse, et paisutuse likvideerimisel kujuneb mitmeharuline voolusüsteem, mille veetasel mõjutavad nii põhijõgi kui ka kõrvalharud ja lisaojad. Kuigi see kirjeldus annab üldise ettekujutuse võimalikest protsessidest, ei ole KMH aruandes ega nimetatud eksperthinnangus esitatud kvantitatiivset hinnangut voolukiiruste muutumise, setete mobiliseerumise ega ladestumise kohta.

Seetõttu ei ole võimalik hinnata, millises ulatuses paisjärves akumulunud setted võivad liikuma hakata, kuidas need jaotuvad ning kuhu need lõpuks ladestuvad. Arvestades, et kirjeldatud tingimused soodustavad setete settimist, on reaalne oht, et kujundatav jõesäng ei kujune püsivaks ning võib täituda aja jooksul uuesti setetega. Seega jääb ebaselgeks lahenduse pikaajaline toimivus ja sellest tulenevad keskkonnamõjud.

6. Kärstiku lahendus ja toimivus

KMH aruande (pt 2.2) kohaselt on eelprojektis ette nähtud jõesängi puhastamine ligikaudu 500 m ulatuses ning kärstiku rajamine ligikaudu 167 m ulatuses, kuid KMH aruandes ei ole analüüsitud, kas selline lahendus on piisav arvestades paisjärve ulatust, setete mahtu ja voolurežiimi.

Kavandatav lahendus eeldab, et paisjärve alast kujuneb madal lammiala ja kärstikuline jõesäng hakkab toimima looduslähedaselt. Samal ajal on KMH-s viidatud suurele settekogusele ning voolu hargnemisele. Sellises olukorras on oht, et setted võivad kanduda suurvee ajal allapoole ja hakkavad kärstikku matma, vähendades selle toimivust. KMH-s ei ole hinnatud, kui kiiresti see võib toimuda ega kas ja millises mahu on vajalik edaspidine hooldus.

Ka ihtüoloogi hinnang⁵ käsitleb peamiselt ökoloogilist potentsiaali ega analüüsi lahenduse toimivust setete dünaamika tingimustes.

⁴ Riigitee 23136 Pringi–Restu km 9,159 asuva Restu silla eelprojekti koostamine. Hüdroloogilised ja hüdraulilised arvutused. Vesiaed OÜ töö nr VA2501, 2025.

⁵ KMH lisa A5. Restu paisjärve allalaskmise ning kärstikulise jõelõigu taastamise mõjud linnustikule, sh sügisrändele ning Natura 2000 kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele. OÜ Loodusekspert, 2026.

7. Täidetav ala ja tehniline lahendus

Eskiisprojekti asendiplaanil⁶ on ette nähtud ulatuslik täidetav ala, kuid puudub teave täitemahtude, kasutatava materjali ja selle päritolu ning täitmise tehnoloogia kohta. Samuti ei ole selge, kas täitmine on seotud paisjärvest eemaldatavate setetega.

Lisaks eeldab sellise ala täitmine maaomaniku(e) nõusolekut ning võib kaasa tuua omandiõiguslikke küsimusi, mida ei ole ei eskiisprojekti ega KMH aruandes käsitletud. Selline käsitus ei võimalda hinnata tegevuse keskkonnamõju ega teostatavust.

8. Seire ja äärmusolukorrad

KMH-s esitatud seire ja meetmed (KMH aruanne ptk 6) on üldsõnalised ega käsitle piisava täpsusega olukordi, mis võivad oluliselt mõjutada keskkonnamõju ulatust, eelkõige tugevad sademed ja suurvesi. Puuduvad selged kriteeriumid, millal tuleb töö peatada, milliseid parameetreid jälgida ja kuidas seire tulemuste põhjal otsuseid teha.

9. Joogiveevarustus ja salvkaevud

KMH aruandes on tuvastatud, et paisutuse likvideerimine võib põhjustada salvkaevude kuivale jäämist (KMH aruanne ptk 5 ja ptk 6 p 2), kuid meetmed selle vältimiseks on jäetud hilisemasse etappi. Seire tugineb üksikmõõtmistele ega võimalda hinnata muutuste dünaamikat ning puuduvad selged tegevused juhuks, kui veetas langeb.

Selline lähenemine ei ole KMH põhimõttega kooskõlas, kuna enne ja ka pärast paisutuse alandamist peab olema tagatud joogivee kättesaadavus ning vajalikud meetmed peavad olema ette nähtud juba KMH tasandil.

Aruandes peavad olema välja toodud leevendused ja selleks ei saa olla ainult seire.

10. Sotsiaalmajanduslik mõju ja omand

KMH tuvastab mõju varale ja veevarustusele (KMH aruanne ptk 5.4.3), kuid jätab nende lahendamise suures osas hilisemasse projekteerimise etappi ning käsitleb neid pigem suunistena kui siduvate meetmetena. Seetõttu ei ole mõju leevendatavus piisavalt hinnatav.

11. Elustiku kaitse

KMH aruandes ja linnustiku eksperthinnangus ei ole piisava täpsusega käsitletud olukorda, kus veetaseme alandamise perioodil võib toimuda veetasemest sõltuvate liikide (sh linnud) pesitsemine, ning puuduvad konkreetset juhised sellises olukorras tegutsemiseks.

⁶ Kärestiku plaan. Vesiaed OÜ töö nr VA2501

12. KMH ja projekteerimise seos

Mitmed olulised küsimused, sealhulgas setete käitlemine, jõesängi kujundamine ja leevendusmeetmed, on jäetud eel- või põhiprojekti etappi (KMH aruanne ptk 5 ja 6). Selline lähenemine ei ole kooskõlas KMH eesmärgiga hinnata keskkonnamõjusid enne otsuse tegemist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helen Manguse

juhataja

keskkonnakorralduse büroo

Kadri Tamm 5307 8913 (keskkonnakorraldus)

kadri.tamm@keskkonnaamet.ee

Maret Voolaid 5906 4927 (looduskasutus)

maret.voolaid@keskkonnaamet.ee

Meelis Järvemägi 506 1821 (vesi, keskkonnaluba)

meelis.jarvemagi@keskkonnaamet.ee